

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XXXI. De Clausula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

ea crimina corripienda demum sunt, quæ coram omnibus committuntur: ipsa enim corripienda sunt secretius, quæ secretius peccantur, *cap. si peccaverit 19. caus. 2. quæst. 1. cap. ex tua. 20. extra de simon. ubi Vivian. l. 2. §. 24. de vi bon. npt.*

Limitationis loco distingve inter res per se illicitas & medias, seu quæ sua natura licitæ sunt, ex adjuncto autem demum illicitæ. Hoc casu: v. c. si agatur de conjunctione matrimoniali, ea quidem per se est res media, sed si detegantur, coiville personæ consanguineæ, gravius delictum habetur, si clam commillum fuerit, *d. l. ult. de rit. npt. ac proinde gravius etiam coëccetur.* Quod si autem factum sit per se, suâ naturâ, ipso statu, & semper illicitum, tum gravius peccat & punitur, qui manifestè delinquit, *l. 2. §. 24. ff. de vi bon. npt. §. pæna. 5. Inst. de obl. quæ ex delict. ubi Osterm. in mt. decid. Levius qui occultè, juxta illud vulgi: qui celat delictum penè est innocens. add. Bach. 2. dissut. Treutl. 30. thes. 3. lit. B. p. m. 1080.*

IV.

Quæ in capitulo sunt, non possunt faciliè probari nisi per Canonicos ipsos, *cap. veniens 38. in fin. extr. de test. add. 1. §. 26. in f. pr.*

V.

Secreta patrimonii non faciliè sunt revelanda, *l. 2. C. de alim. pup. præs.*

CAP. XXX.

Claritas, Clarum, Manifestum.

Axioma I.

Nihil magis proprium est Legibus quam claritas. *Nov. 107. in princ.* Claritas enim est de substantia Legis c. *eric autem 2. dist. 4.* Alias sententia lata contra Legem obscuram non intelligibilem valeret, juxta Bald. *in cap. fin. de constit. fac. gloss. fin. §. idem. Inst. de obl. quæ ex quas. delict. Jalón. post Imol. & Roman. in l. cum prolatis, 32. in fin. ff. de re judic. & Petrus de Anchar. in cap. 1. in 2. col. eod. tit. lib. 6. Gomez. ad §. sed ista. Inst. de act. n. 28.*

II.

In claris stare debemus expressis, aut quæ pro his habentur, ut intelligantur expressa esse. *Verall. decis. 28. n. 3. p. 1.* Atque ubi in claris verisimur, nulla vel ulterius est admittenda quæstio aut hæsitatio, *l. ille aut ille 25. §. cum in verbis. 1. de leg. 3. l. continuus 137. §. cum ita 2. de V. O. Dec. consil. 503. n. 3. ubi ait, quod in claris standum sit verbis, nec ulterius de ratione querendum, neque, ut Bald. inquit consil. 342. col. 2. vol. 1. indigemus glossa cum textum habemus; Et ubi verba sunt clara, cavillationes advocatorum, non debent habere locum, etiam si lex dura esset. Bald. conf. 174. in fin. volum. 2. idemque hoc de verbis claris à Principe prolatis tradunt Dec. conf. 137. n. 4. Cravett. conf. 4. n. 2. vol. 1. Vultej. inter Conf. Marpurg. conf. 31. n. 17. vol. 3. imò ubi verba sunt clara & perspicua, calumniosa est quæcunque alia interpretatio. Bald. in Auth. rogatio. col. 2. vers. namque ubi. C. ad SC. Trebell.*

Parif. conf. 1. n. 29. in fin. & conf. 3. n. 53. vol. 3. Grammat. conf. 105. n. 6. in civil. quærare autem conjecturas cum verba sunt clara, infirmitas est intellectus. Bald. in l. certo generi §. 1. ff. de serv. rust. pred. Welenb. in parat. de R. N. n. 8. vide Reiger. in voce Manifestum. cap. quoniam 10. de fil. Presbyt. ordinand. Unde quod dicitur in claris non esse locum conjecturis. per d. l. continuus 137. §. cum ita 2. de V. O. l. ancille 12. C. de furt. Menoch. conf. 27. n. 1. vol. 1. id non est accipiendum in claris, pro quibus ut maximè per se clara sint, etiam stant conjecturæ, sed in illis claris duntaxat, de quibus conjecturæ sunt in contrarium, ut ita in claris locus non sit conjecturis contrariis, locus autem sit non contrariis, tameti hæc clara opus non habeant, ut quæ per se ipsa satis patent. Vult. inter Conf. Marp. vol. 3. conf. 2. n. 213.

Si clarum probatione non indiget, *l. 1. ff. de re sit. in integr. cum rei per se satis aperte demonstratio ulterior addi non debeat, Roland. à Valle conf. 7. num. 1. lib. 3. l. 1. de dot. præleg. Soc. jun. conf. 22. vol. 2. Conf. Arg. conf. 76. n. 3. nec in claris opus est dubitatione. d. l. 1. §. fin. de dot. præleg. Gomez. ad §. serviana de act. n. 22. & sic frustra de interpretatione quæritur. Bald. conf. 343. col. 2. in fin. vol. 2. in fin. vol. 1. conf. 774. in fin. vol. 2. Tib. Decian. resp. 72. n. 3. vol. 2. Cravett. conf. 273. n. 7. vers. curia autem, n. 8. per l. quod Labeo. 9. de Carbon. edit. l. ancille 12. C. de furt. imò in casu claro est calumniosa, & sic cessat in expressis à testatore, *l. sit, qui 13. §. fin. de reb. dub. cum nimium subtilizare, ubi res est clara, nihil aliud sit, quam perniciosè errare. Gœdd. inter Conf. Marp. conf. 25. n. 21. vol. 1.**

CAP. XXXI.

De Clausula.

Axioma I.

Clausula posita ad determinationem actus in principio posita, porrigitur etiam ad actus sequentes, *l. si mihi & tibi 12. §. fin. l. talis scriptura 30. §. fin. & l. seq. de leg. 1. l. cum pater 77. §. fin. ff. de leg. 2. l. 3. §. filius de liber. & post. Myns. 1. resp. 6. n. 40. cum clausula præcedens majoris sit efficacæ ad determinationem præcedentium. Bart. in l. quisquis ff. de leg. 3. Modest. Pist. conf. 36. num. 10. vol. 2. Vult. inter Conf. Marp. conf. 19. n. 106. vol. 3. Et clausula in capite adjecta, plus habet momenti, quam si in fine adiceretur. *fac. l. 27. ubi Bart. quand. dies leg. Costal. ad l. 6. de edend.**

II.

Clausula quælibet secundum naturam & mentem actus principalis intelligi & restringi debet, c. *accessorium 42. de Reg. Jur. in 6. l. si stipulat. fis 4. ff. de usur. l. fin. ff. de constit. pecun. gl. in l. si patronus 2. §. patronum 2. ff. Si quid in fraud. patron. Soc. jun. conf. 128. n. 133. Regner. Sixtin. inter Conf. Marp. conf. 12. vol. 3. n. 56.*

III.

Clausula generalis in una eademque dispositione addita non refertur ad specificata & pro-

provisi in eadem dispositione, l. *sanctio* 41. & ibi Bart. & Albert. ff. de pen. l. *doli clausula* 119. de V. O. ubi gl. Bart. i. consult. decis. conf. 64. n. 1. l. *alimenta* 16. §. *basilica* 2. ff. de alm. legat. nec comprehendit majora non expressis. cap. *sedes* 15. extra de rescript. Cravett. consil. 95. incipiente *vissu* bñ n. 10. Consil. Arg. cons. 1. lib. 1. n. 47.

IV.

Clausula universalis tantum operatur quoad omnia; quantum particularis quoad singula. l. *si duopleres* 51. in fin. de admin. tut. l. *actione* 65. §. *renunciare* 7. ff. pro socio. l. *qui scit* 25. in princ. ff. de usur. l. *si servus* 66. ff. de acquirend. hered. l. *quoties* 10. C. fam. *hered.* l. 2. C. de quadr. *prescript.* ibi vel quaslibet alias licet nominatim presentis, & c. Oldend. inter Consil. Marpurg. consil. 5. n. 95. vol. 2.

Limita in renunciationibus: ubi renunciatio generalis & universalis non valet, ut specialis, nisi præcesserint quædam speciales. l. 4. §. 4. si quis caut. jud. ff.

V.

Clausula in fine posita refertur ad omnia præcedentia. l. 1. in fin. C. de liber. præter. l. 3. §. *filius* 2. ff. de liber. & post. ubi clausula in medio posita ad præcedentia, non ad sequentia refertur, c. *inquisitionis* 21. de accusat. Menoch. 2. arbitr. jud. cas. 64. n. 22. Bertazol. lib. 1. decis. conf. 32. n. 39. Myns. lib. 1. res. 6. n. 40.

Limita 1. Si clausula præcedens haberet propriam & specialem determinationem, tunc enim clausula ultimo posita ad eam nunquam refertur, text. in l. *stipulationes commodissimum* 53. l. *doli clausula* 119. de V. O. l. 1. §. *eum qui* ff. de post. l. *sed et si* 26. §. 2. in fin. ubi gloss. ff. ex quibus caus. major. Corn. cons. 200. vol. 3. Lud. Rom. cons. 152.

Limita 2. si præcedentia essent contraria finali clausula, quia tunc ea ad sibi contraria non refertur, l. *si idem cum eodem* 11. ff. de iurid. l. *quoties* 10. C. fam. *hered.* Alex. cons. 117. vol. 1. l. 1. C. de liber. præter.

Limita 3. Ut non fiat relatio, quando ex eâ relatione laederetur intentio partium. Bart. Socin. cons. 21. col. 5.

Limita 4. Si per relationem generalis clausula procedens dispositio redderetur inutilis. l. *cum vulgari* 4. ff. de dot. præleg. Alex. cons. 117. post med. volum. 1.

Limita 5. Si per talem relationem sequeretur absurdum, Abbas in cap. *Ecclesia vestra* de Elect. per illum text. Bart. Socin. in d. cons. 21. vol. 4.

Limita 6. Quando potest diversa ratio assignari, quare non debeat procedere vel fieri relatio. Bart. in l. 1. in fin. per illum text. C. de liber. præter. Corn. cons. 69. col. 2. in fin. vol. 1.

VI.

Clausula consuetæ si penitus omisæ fuerint, habentur pro expressis, Nic. Ant. Gravet. post. vestr. libr. 7. cap. 1. n. 34. Gabr. concl. 3. de consuet. lib. 6. n. 35. Intelligi si omittantur clausula, quæ sunt de natura contractus quidem, tales tamen ut sine earum expressione satis de contractu constet, adeoque fieri non possit, quin in consequentiam expressi contractus intelligantur;

si enim actus substantialia concerneret clausula, tunc omisæ non veniret extendenda, Gabr. d. concl. 3. n. 27.

Limita: nisi constet de re & solum de jure supplendum sit, & si non suppleretur, periret actus, quod tamen non intenderent agentes, ut periret. exempl. vide apud Hontem. 3. de art. Notar. c. 8. n. 14. cum seq.

De Clausulâ Codicillari
vid. Codicillus.

CAP. XXXII.
De Clementia.

Axioma I.

Clementia pares nos facit DEO, in quantum naturæ nostræ est possibile. gloss. in l. *Imperialem* Cod. de Napt. & in Nov. 8. §. *itaque* Zabarell. cons. 94. in fin. Oldrad. cons. 47.

II.

Humanitatem oportet miscere severitati, imò quoad possunt iudices sine publico detrimento, clementiores esse debent. l. *illicitas* 6. §. *ult.* l. *ob-servandum* 19. ff. de offic. præsid. Oldend. cl. 1. act. 2. Ratio: quia misereri delinquentibus vera est iustitia. c. *vera* 15. dist. 45. Et qui putant misericordiam negandam peccantibus, de iustitia nimis præsumunt, & ideo percussu pereunt. Roland. à Vall. cons. 77. in fin. lib. 3. propterea tradidit iustus iudex Deus subditos Principi, ut eos tueatur, custodiat, servet. Cum tutius sit ex benignitate, h. e. remissione præmium expectare, quam de avaritia reddere rationem. Alex. cons. 51. l. 4. Boeckel. de publ. iudic. diag. 6. f. 103.

III.

Benigni Principis est ad Clementiæ commodum, transilire interdum æquitatis terminos, quando sola misericordia est, cui omnes virtutes cedere honorabiliter recusant. Cassiodor. lib. 11. epist. 40. Unde Claudianus:

Ignoscere pulchrum.

Jam misero poenæ genus vidisse peccatum. add. & Aristot. 2. Eth. c. 4. & 4. Eth. cap. 11. Sæpe itaque fit, ut qui clementiæ laudem nimium affectant, in extremum incidunt, quod iis quidem accidere videmus, qui facinorosis hominibus misericordiam debere putant. Quorum misericordiam Ambros. l. 1. offic. & serm. 8. in Ps. 118. v. 2. injustam vocat, quippe quæ iis impenditur, qui malefactorum voluntatem non deposuerunt. Arnisaus lib. 1. de Majest. c. 3. n. 6.

CAP. XXXIII.
De Coactione.

Axioma I.

Paria sunt aliquid fieri coacte vel timore coactionis. l. *novissimè* 7. §. non semper. 1. ibi: Quid si compulsus, aut metu ne compelleretur, auctoritatem tutor accommodaverit, nonne debet esse excusatus. ff. *quod falso tutor. aut. gest.* Ubi tutor excusatur non solum, quod consensum pupillo præstat coactus à iudice, sed etiam si sponte